

Metody nauczania - katalog

Metody podające:

- wykład informacyjny
- pogadanka
- opowiadanie
- opis
- prelekcja
- anegdota
- odczyt
- objaśnienie lub wyjaśnienie

Metody problemowe:

- wykład problemowy

Wykład problemowy jest ilustracją jakiegoś problemu naukowego lub praktycznego, jego pojawiania się, kierunków i sposobów jego rozwiązywania oraz konsekwencji wynikających z tego rozwiązania.

- wykład konwersatoryjny

Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych. Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają.

- klasyczna metoda problemowa

Klasyczna metoda problemowa polega na:

1. Wytworzeniu sytuacji problemowej
2. Formułowaniu problemów i pomysłów ich rozwiązania
3. Weryfikacji pomysłów rozwiązania
4. Porządkowaniu i stosowaniu uzyskanych wyników w nowych zadaniach o charakterze praktycznym lub teoretycznym.

Cechą charakterystyczną tej metody jest dominacja uczenia się nad nauczaniem. Wzbudza ona wiarę ucznia w siebie, utwierdza go w przekonaniu, że jest w stanie rozwiązywać coraz trudniejsze problemy.

- metody aktywizujące:

- **metoda przypadków**

Metoda przypadków polega na rozpatrzeniu przez niewielką grupę uczniów opisu jakiegoś przypadku, na przykład na temat odkryć naukowych, produkcji czy przestępstwa i wyjaśnieniu tego przypadku. Po otrzymaniu opisu wraz z kilkoma pytaniami, na które należy odpowiedzieć, uczniowie sami formułują dalsze pytania wyjaśniające ten przypadek, a nauczyciel udziela na nie odpowiedzi.

- **metoda sytuacyjna**

Metoda sytuacyjna polega na wprowadzeniu uczniów w jakąś złożoną sytuację, za której takim lub innym rozwiązaniem przemawiają racje „za” i „przeciw”. Zadanie uczniów polega na zrozumieniu tej sytuacji oraz podjęciu decyzji w sprawie jej rozwiązania. Następnie uczniowie muszą przewidzieć skutki tej decyzji. Metoda ta doskonale może sprawdzić się podczas realizacji zadań przygotowujących uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia.

- **inscenizacja**

Metoda inscenizacji polega na graniu roli w sytuacji fikcyjnej. Istotnym czynnikiem w tej metodzie jest odtwarzanie przez uczniów zachowań jakiejś postaci, wcielenie się w nią, przejęcie na siebie jej roli. Inscenizacje o charakterze realnym służą do odtwarzania wydarzeń historycznych, biografii sławnych ludzi, funkcjonowania instytucji lub organizacji. Inscenizacje o charakterze fikcyjnym stosuje się w odtwarzaniu bajek, legend, utworów literackich, scen z życia. Celem tej metody może być poznanie czegoś nowego, przeżycie lub udzielenie komuś pomocy terapeutycznej.

- **gry dydaktyczne**
- **seminarium**
- **dyskusja dydaktyczna**

- *związana z wykładem*

- *okrągłego stołu*

Dyskusja okrągłego stołu to jedna z odmian dyskusji, której uczestnicy reprezentują odmienne, często przeciwstawne poglądy na określony temat. Jej celem jest znalezienie stanowiska słusznego, możliwego do przyjęcia przez obie strony. Cechą charakterystyczną tej metody jest to, że uczestnicy dyskusji zasiadają wokół okrągłego stołu lub w kręgu. Takie usytuowanie dyskutantów zakłada z góry, że racje obu stron są jednakowo ważne, a celem spotkania jest wypracowanie wspólnych ustaleń możliwych do zaakceptowania przez obie strony.

- wielokrotna

Polega na podziale uczniów na dwie grupy reprezentujące dwa odmienne stanowiska na dany temat. Każda z grup przygotowuje stosowne argumenty i stara się przekonać do swych racji przeciwników.

- *burza mózgów*

Polega na zebraniu jak największej ilości pomysłów celem rozwiązania jakiegoś problemu

- *panelowa*

Charakteryzuje ją istnienie dwóch ciał:

- dyskutujących ekspertów (panel)
- uczących się słuchaczy (audytorium).

Najpierw wypowiadają się eksperci, wprowadzając w temat, potem dyskutują między sobą, a następnie głos może zabierać każda osoba z audytorium.

- *metaplan*

Metaplan - jedna z technik prowadzenia dyskusji zwana inaczej „cichą dyskusją”. Polega ona na tym, że w czasie narady jej uczestnicy tworzą plakat, który jest graficznym skrótem dyskusji. Uczestnicy dyskusji zamiast zabierać głos, zapisują swoje myśli na kartkach określonego kształtu i koloru w krótkiej formie równoważników zdań. Następnie przypinają te kartki do arkusza papieru umieszczonego na tablicy lub planszy.

Metody eksponujące:

- film
- sztuka teatralna
- ekspozycja
- pokaz połączony z przeżyciem

Metody programowane:

- z użyciem komputera
- z użyciem maszyny dydaktycznej
- z użyciem podręcznika programowanego

Metody praktyczne:

- pokaz

Pokaz polega na demonstrowaniu uczniom naturalnych przedmiotów lub ich modeli, zjawisk, wydarzeń lub procesów i objaśnianiu ich istotnych cech.

- **ćwiczenia przedmiotowe**

Ćwiczenia przedmiotowe polegają na wielokrotnym wykonywaniu pewnych czynności dla nabycia wprawy i uzyskania coraz wyższej sprawności w działaniach intelektualnych i praktycznych. Szczególną rolę odgrywają w nauczaniu zasad ortografii, matematyki i języków obcych.

- **ćwiczenia laboratoryjne**

Podczas ćwiczeń laboratoryjnych uczniowie samodzielnie przeprowadzają eksperymenty biologiczne, chemiczne czy fizyczne. Eksperymenty te pozwalają na formułowanie pewnych uogólnień, zilustrowanie wcześniej poznanych praw, zasad i reguł (tradycyjna metoda laboratoryjna) oraz ułatwiają uczniom przewidywanie nie znanych im jeszcze zjawisk i procesów (problemowa metoda laboratoryjna).

- **ćwiczenia produkcyjne**

Ćwiczenia produkcyjne sprowadzają się do bezpośredniej realizacji zadań wytwórczych. Przebiegają one według następującego schematu:

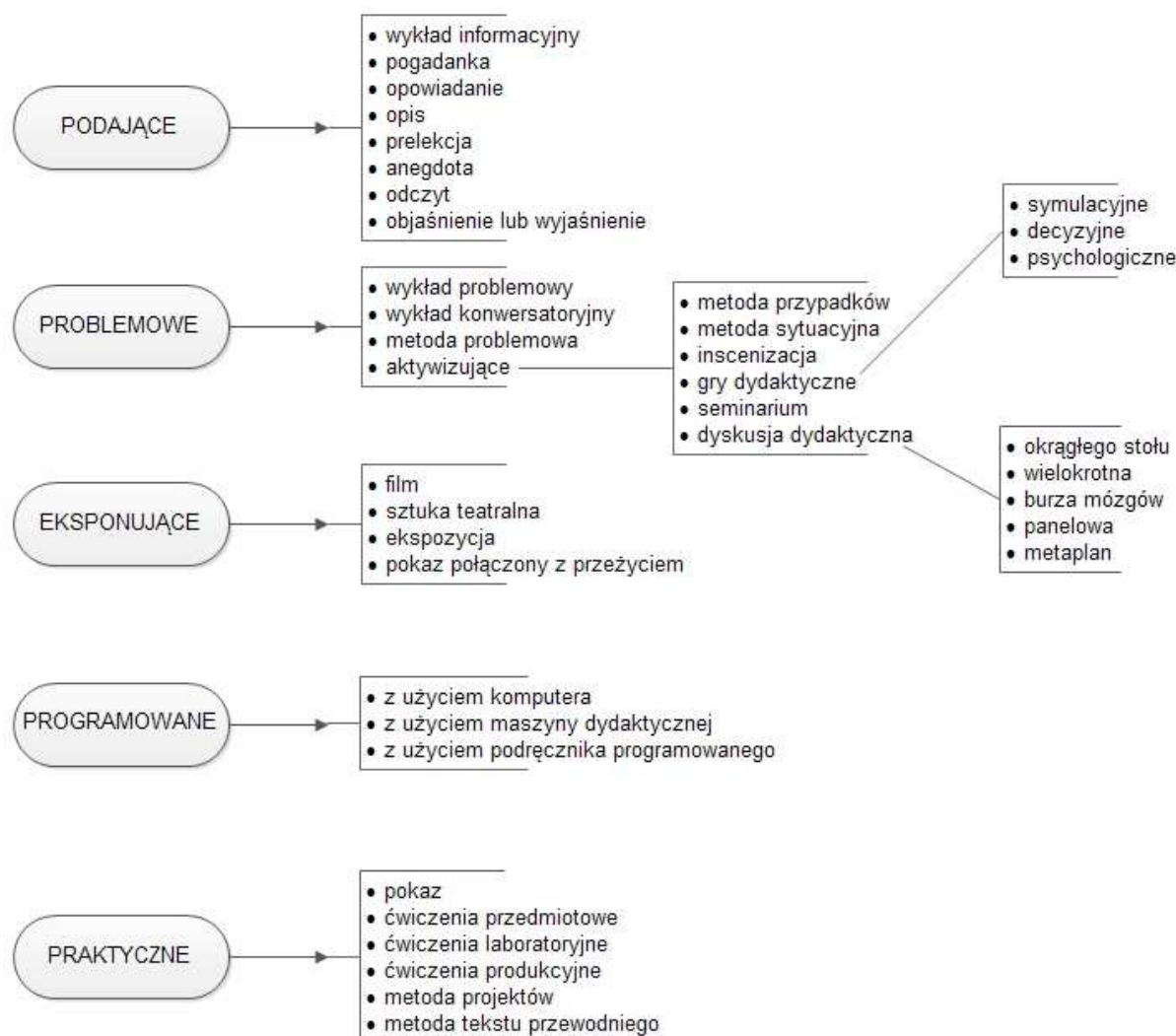
- uświadomienie sobie przez uczniów celu, warunków i środków oraz efektu końcowego realizacji danego zadania
- opracowanie projektów, rysunków i modeli prac, które mają być wykonane oraz harmonogramu czynności
- przygotowanie materiałów i narzędzi
- wykonanie prac
- samokontrola, kontrola i ocena wykonanych prac.

- metoda projektów

To metoda nauczania, w której uczniowie realizują „duże” przedsięwzięcie (znacznie obszerniejsze od zadania domowego) w oparciu o przyjęte wcześniej założenia. Zadanie jest realizowane przez uczniów samodzielnie, ale koordynowane jest ono przez nauczyciela. To on określa merytoryczne ramy projektu, a uczniowie sami wybierają sobie temat projektu. Projekty mają rozwijać samodzielność, uczyć zbierania danych, dobierania i korzystania ze źródeł, prezentowania wyników. Projekty wykonuje się najczęściej grupowo. Jest to praca długoterminowa.

- metoda tekstu przewodniego

Ma ona charakter strukturalny; problem jest przedstawiony jako struktura o niewystarczającej ilości danych, która musi być uzupełniona przez ucznia drogą poszukiwań. W tzw. tekście przewodnim są opisane kolejne kroki i zadania pośrednie, które pozwolą na rozwiązanie problemu. Nauczyciel organizuje proces lekcyjny, a uczniowie szukają informacji, pomysłów rozwiązań. Metoda ta aktywizuje uczniów do działania. Uczeń poszukując zarówno sposobu, jak i wiedzy niezbędnej do rozwiązania problemu, musi włożyć dużo wysiłku, aby sobie poradzić z zadaniem.

Źródła: www.szkolnictwo.pl, www.edukator.republika.pl

Opracowały:

Agnieszka Twarowska i Krystyna Zabrocka